

OPINIE SEPARATĂ,

expusă în temeiul articolului 36 alin. (5) din Legea cu privire la Curtea
Constituțională nr. 74 din 10 aprilie 2025

1. Prin Decizia nr. 83 din 17 iulie 2025 a fost declarată inadmisibilă sesizarea nr. 209g/2024 privind excepția de neconstituționalitate a textului „încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare” din articolul 23 alin. (3) din Codul de procedură penală și a textului „nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)” din articolul 285 alin. (2) din același Cod, precum și a prevederilor articolului 6 lit. b) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, ridicată de dl avocat Vladimir Grosu, în interesele dlui Vadim Godonoagă, în dosarul nr. 2-582/2024, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. În viziunea autorului sesizării, normele contestate nu-i acordă posibilitatea să solicite repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești în condițiile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998. Totodată, autorul sesizării consideră că articolul 23 alin. (3) din Codul de procedură penală restrânge situațiile prevăzute de articolul 53 alin. (2) (*dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică*) din Constituție și acordă doar persoanelor achitate, scoase de sub urmărire penală sau în privința cărora urmărirea penală a fost încetată pe baza reabilitării posibilitatea de a solicita repunerea în drepturi în urma erorilor comise de organele de urmărire penală și de instanțele de judecată. Potrivit autorului sesizării, termenul de „eroare” din articolul 53 alin. (2) din Constituție urmează a fi înțeles ca o eroare în îndeplinirea justiției, care poate avea loc și se extinde asupra omisiunilor care afectează drepturile persoanei, în cadrul unei cauze penale, chiar dacă vinovăția persoanei a fost sau nu a fost demonstrată (a se vedea DCC nr. 83 din 17 iulie 2025, §§ 14-16).

3. În raport cu aceste critici de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a reținut că instituirea unor condiții și criterii de reparare a prejudiciului pentru erorile săvârșite de către organele de urmărire penală, procuratură și instanțele judecătorești nu poate fi catalogată ca fiind o îngrădire a dreptului garantat de articolul 53 alin. (2) din Constituție (a se vedea DCC nr. 83 din 17 iulie 2025, § 35).

4. Cu titlu preliminar menționez faptul că, potrivit articolului 53 alin. (2) din Constituție, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești. Acest articol consacră **un drept-garanție al omului**, care asigură **protecția altor drepturi și libertăți de abuzurile din partea autorităților publice**, și constituie **fundamentul constituțional al răspunderii patrimoniale a statului pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale**.

5. Rețin faptul că **articolul 53 alin. (2) din Constituție nu condiționează survenirea răspunderii patrimoniale a statului** pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale **de constatarea nevinovăției persoanei, de reabilitarea sau nereabilitarea acesteia**.

6. **Prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești pot fi cauzate prejudicii și unei persoane condamnate** pentru comiterea unei infracțiuni. Faptul că a fost demonstrată vinovăția persoanei **nu**

scutește statul de obligația constituțională de a repara prejudiciul cauzat acesteia, de exemplu, prin încălcarea prezumției nevinovăției. În acest context, drept exemplu prezint situația unei persoane condamnate la detenție pe viață, căreia prin declarațiile unei persoane oficiale i-a fost încălcată prezumția nevinovăției. Acest fapt a fost constatat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care a notat că principiul prezumției nevinovăției va fi încălcat dacă declarațiile unei persoane oficiale referitoare la un acuzat de comiterea unei infracțiuni reflectă opinia că acuzatul este vinovat, până ca vinovăția acestuia să fie legal stabilită. În acest sens, este important ca persoanele oficiale să aleagă cuvintele până ca persoana să fie judecată și vinovăția sa de comiterea unei infracțiuni să fie stabilită. Declarațiile oficialului sugerau clar vinovăția reclamantului, care, în primul rând, au încurajat publicul să creadă că reclamantul este vinovat și, în al doilea rând, au prejudecat aprecierea faptelor de către autoritățile judiciare competente. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 6 § 2 (*prezumția nevinovăției*) al Convenției Europene (a se vedea *Popovici c. Republica Moldova*, 27 noiembrie 2007, §§ 76-79).

7. În plus, **Curtea Europeană a înlăturat distincția dintre sentința de achitare și cea de încetare a procesului penal** sub aspectul gradului de protecție a prezumției de nevinovăție. Curtea a reținut că nu mai este convinsă că deciziile luate de autoritățile competente cu privire la o cerere de despăgubire sau la cheltuieli de apărare depusă de un fost acuzat în urma unei achitări au caracteristici distinctive care să justifice un nivel mai ridicat de protecție a prezumției de nevinovăție în temeiul articolului 6 § 2 din Convenție decât cel care se aplică unei persoane în privința căreia procedurile penale au fost încetate. În consecință, Curtea a considerat că nu mai este necesar să se mențină această distincție (a se vedea *Nealon și Hallam c. Regatului Unit* [MC], 11 iunie 2024, §§ 166-167).

8. Prin urmare, **de dreptul la repararea prejudiciilor cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale poate beneficia nu doar o persoană achitată, dar și o persoană condamnată. Dacă un agent al statului a cauzat prejudicii persoanei într-un proces penal, statul trebuie să răspundă patrimonial pentru aceste erori.**

9. Astfel, deoarece normele contestate permit repararea prejudiciilor cauzate în urma erorilor organelor de urmărire penală și ale instanțelor de judecată doar persoanelor achitate, scoase de sub urmărirea penală sau în privința cărora urmărirea penală a fost încetată pe baza reabilitării, constat că **prevederile contestate restrâng conținutul dreptului fundamental al persoanei vătămate de o autoritate publică, garantat de articolul 53 alin. (2) din Constituție**. Acest fapt face **incident articolul 53 alin. (2) din Constituție** în cauza examinată.

10. Așadar, în opinia mea, Curtea Constituțională trebuia **să declare sesizarea nr. 209g/2024 admisibilă și, la etapa examinării fondului, să verifice dacă normele contestate corespund articolului 53 alin. (2) din Constituție**.

Judecător al Curții Constituționale

Serghei ȚURCAN

17 iulie 2025